

Stella Suljić, mag.oec. asistent

Ekonomski fakultet, Sveučilište u Rijeci

Dr.sc. Maja Grdinić, poslijedoktorand

Ekonomski fakultet, Sveučilište u Rijeci

Dr.sc. Helena Blažić, redoviti profesor

Ekonomski fakultet, Sveučilište u Rijeci

OPOREZIVANJE KAMATA NA BANKOVNU ŠTEDNJU GRAĐANA U DRŽAVAMA EUROPSKE UNIJE¹

SAŽETAK

Oporezivanje kamata na štednju sastavni je dio sintetičkog poreza na dohodak, zajedno s oporezivanjem ostalih dohodaka od kapitala. Europska Unija je (u nastavku EU), kako bi izbjegla evaziju ovoga poreza uvela Direktivu 2003/48/EC o oporezivanju dohotka od štednje. Njena je svrha bila izbjegavanje poremećaja u kretanju kapitala te omogućavanje uspješnog oporezivanja dohotka od kamata koji isplatitelji osnovani u jednoj državi članici isplaćuju fizičkim osobama koji su rezidenti u drugoj državi članici. Odnosno, navedenom Direktivom koja je stupila na snagu 2005. godine, nastojalo se ukloniti propuste u postojećem zakonodavstvu i na učinkovitiji način spriječiti utaju poreza u državama EU. Iako je zastupljen u svim državama EU, navedeni oblik poreza se uvelike razlikuje s obzirom na metodu oporezivanja i poreznu stopu. U Hrvatskoj je navedeni oblik poreza uveden 1.1.2015. godine, iznosi 12% te je niži nego u ostalim državama članicama. U ovome radu prikazati će se način provedbe oporezivanja kamata na bankovnu štednju stanovništva u državama članicama EU koje su uvele navedeni oblik poreza te će se dati zaključak o djelovanju uvedenog poreza na štednju građana.

¹ Ovaj rad financiralo je Sveučilište u Rijeci pod znanstvenim projektom "Porezni sustavi ekonomsko-socijalni odnosi hrvatskog društva" (No 13.02.1.2.02.).

Ključne riječi: *Porez na dohodak, oporezivanje kamata na štednju, financijska kriza, Europska unija, Republika Hrvatska*

UVOD

U vrijeme kada svjetsko gospodarstvo postaje sve više integrirano i kada faktori proizvodnje, osobito kapitalne investicije od strane velikih multinacionalnih korporacija, postaju međunarodno mobilne, stalno se nameće pitanje i značenje oporezivanja dohotka od kapitala. Dohodak od kapitala obuhvaća primitke od dividendi i udjela u dobiti, primitke od kamata na štednju i vrijednosnih papira, kapitalne dobitke i sl. S obzirom da oporezivanje dohotka od kamata na bankovnu štednju postoji u poreznim sustavima država članica EU već dugi niz godina, te da su se države suočavale s velikim problemom izbjegavanja plaćanja tog poreza u državi rezidentnosti, Europska komisija pristupila je reguliranju oporezivanja kamata na štednju, te je 2003. godine prihvaćena Direktiva 2003/48/EC o oporezivanju dohotka od štednje isplaćenog u obliku kamata, a koja se počela primjenjivati 2005. godine.

Osnovni cilj ovog rada je usporedba poreznih sustava država članica EU u području oporezivanja dohotka od štednje isplaćenog u obliku kamata s obzirom na nedovoljno istraženu tematiku u domaćoj, ali i inozemnoj literaturi, a motiv rada je bilo nedavno uvođenje takovog oblika poreza u porezni sustav Republike Hrvatske (u nastavku RH). Drugi dio predstavlja pregled teorijskih modela oporezivanja dohotka te najznačajnijih radova iz područja oporezivanja kamata na štednju. U trećem dijelu dana je analiza oporezivanja dohotka od štednje isplaćenog u obliku kamata u državama članicama EU na najnovijim dostupnim podacima za 2014. godinu te količinu štednje u promatranim državama kao udio u BDP-u i prosječnu godišnju stopu štednje. Četvrti dio predstavlja zakonski okvir oporezivanja kamata na štednju u RH. Peti dio je zaključak.

MODELI OPOREZIVANJA DOHOTKA

Oporezivanje kamata na štednju, zastupljeno u svim državama članicama EU, predstavlja oblik poreza na dohodak. Posljednja dva desetljeća sve se više pažnje pridodaje oporezivanju dohotka od kapitala, njegovoj

opravdanosti te načinima i stopama po kojima bi se takva vrsta kapitala trebala oporezivati. U literaturi se često nalazi argument kako oporezivanje dohotka od kapitala ne bi trebalo postojati tj. da bi se dohotke od kapitala trebalo oporezivati po nultoj stopi (eng. *zero tax*), s obzirom da se smatra da porezi imaju destimulirajući učinak na raspodjelu sredstava u dugom roku.

Prema neoklasičnom modelu rasta, porez na dohodak od kapitala trenutno utječe na smanjenje prinosa od štednje, a to utječe na oporezivanje buduće potrošnje, dok porez na dohodak od rada utječe samo na odluku između rada i dokolice. Implikacija toga je da, dugoročno, optimalni porez na dohodak od kapitala bi trebao biti jednak nuli, dok bi optimalni porez na dohodak od rada trebao biti pozitivan, kao što je prikazano u radovima Judd (1985), Chamley (1986) i Diamond (1973). Literatura koja se temelji na endogenim modelima rasta, gdje se fizički i ljudski kapital promatraju kao faktori reprodukcije, nadopunjuje prethodne stavove te pokazuje da i porez na dohodak od kapitala kao i porez na dohodak od rada negativno utječu na dugoročni rast (King i Rebelo, 1990; Devereux i Love, 1994 ; 1995; Stokey i Rebelo, 1995). Postoje istraživanja koja smatraju da bi optimalna razina poreza na kapital i poreza na rad trebala biti nula u dugom roku (Bull, 1993; Jones et al., 1993 i 1997; Milesi-Ferretti i Roubini, 1996). Kod poreza na dohodak dva su temeljna koncepta definiranja porezne osnove:

- *Koncept dohotka (dohodovni koncept),*
- *Koncept potrošnje (potrošni koncept).*

Navedeni koncepti definiraju temeljnu poreznu osnovicu iz koje proizlaze konačni modeli oporezivanja korišteni u različitim poreznim sustavima država. Također, s obzirom da se rijetko koriste „čisti“ modeli razvili su se hibridni modeli oporezivanja dohotka.

Dohodovni koncept definiranja porezne osnove

Definiranje dohotka kao temelja za poreznu osnovicu izravnog osobnog oporezivanja tradicionalni je i temeljeni koncept svih poreznih sustava oporezivanja dohotka. Dohodovni koncept kao poreznu osnovicu definira sveukupno povećanje ekonomske snage pojedinca odnosno ostvarene primitke koji su osnovica oporezivanja, odnosno kao što Blažić (2006:16)

ističe dva temeljna koncepta financijske teorije u definiranju pojma dohotka su:

- *teorija izvora kao uži koncept te*
- *teorija prirasta bogatstva (Schanz-Haig-Simonsov (S-H-S) dohodak) – teorija vremena kao širi koncept.*

Navedeni koncepti razlikuju se u tome hoće se li se oporezivati samo dohotci nastali iz stalnih izvora ili sva primanja bez obzira na temelj njihova nastanka. Dohodovni koncept obuhvaća sve priraste, a stoga i dohodak od kapitala odnosno dohodak od štednje u obliku kamata koje se oporezuju u ukupnom dohotku. To dovodi do oporezivanja štednje u trenutku dobivanja koristi od nje kao i oporezivanje dohotka od kojeg ona nastaje. Dohodovni model izravnog oporezivanja, bez obzira na mnoge kritike, temelj je svih suvremenih poreznih sustava oporezivanja dohotka (i dobiti). Najpoznatiji oblik takvog modela je S-H-S dohodak. Prema tom modelu, dohodak je moguće definirati (Musgrave, 1990:32, Tipke, 1981:66):

1. Sa stajališta korištenja ekonomske snage – zbroj tekuće (stvarne) potrošnje i štednje (koja se još označava kao povećanje – smanjenje neto kapitala – bogatstva) u određenom vremenskom razdoblju
2. Sa stajališta formiranja ekonomske snage – inicijalan prirast bogatstva u smislu prirasta potencijalne potrošnje, odnosno mogućnosti potrošnje (ekonomske snage), bez obzira na to na koji se način i iz kojih izvora ona stječe.

S-H-S dohodak obuhvaća sve moguće oblike prirasta ili, točnije rečeno sve novčane dohotke (nadnice, plaće, kamate ili dividende), imputirane dohotke (imputirana renta od vlastite kuće ili stana), te aprecijaciju vrijednosti imovine, bez obzira da li je ona realizirana ili ne (Musgrave i Musgrave, 1993:237). Tako definiran dohodak jednak je potrošnji uvećanoj za porast tržišne vrijednosti svih neto bogatstava tijekom godine dana. Dok mnogi liberalni teoretičari favoriziraju definiciju dohotka prema S-H-S, ona je vrlo nepraktična kao osnovica za oporezivanje jer porezni obveznici s malim novčanim tijekom ne mogu plaćati godišnji porez na nerealizirane kapitalne dobitke.

Potrošni koncept definiranja porezne osnovice

Za razliku od dohodovnog, potrošni koncept kao osnovicu za oporezivanje definira potrošnju. Osnovica poreza na dohodak koji se temelji na oporezivanju potrošnje računa se na način da se od zbroja svih dohodaka zarađenih u jednoj kalendarskoj godini oduzme godišnja štednja. Početkom 20. stoljeća, Irving Fisher (prema Rose, 1990) bio je usmjeren na pravilno definiranje dohotka te je tvrdio da je S-H-S definicija dohotka pogrešna jer pod dohotkom smatra i dohodak i dodatni dohodak od kapitala, što rezultira složenim i iskrivljenim načinom oporezivanja. Fisher pripada teoretičarima koncepta potrošnje koji kritiziraju dohodak od rada i rješenjem smatraju standardni (ili alternativni) koncept potrošnje. U zadnje su vrijeme, mnogi ekonomisti svoju sklonost usmjerili ka modelu izravnog oporezivanja potrošnje, koja je zapravo porezna osnovica koju je zagovarao Fisher. Model izravnog oporezivanja potrošnje ne oporezuje štednju dvostruko i kapitalni dobitci se ne oporezuju posebno jer se novčani tijekom od ostvarenih dobitaka oporezuje tek kada se potroši. S obzirom na dvostruko oporezivanje štednje, gdje dohodak obuhvaća i dohotke od kapitala (prinose), S-H-S porezna osnovica sankcionira one koji štede i nagrađuje one koji više troše jer se prvi puta oporezuju zarade, a drugi puta se oporezuju prinosi od kapitala tj. kamata u širem smislu, dok se neposredna potrošnja ne suočava sa dodatnim oporezivanjem. Prema Blažić (2006:33) najveći nedostatak dohodovnog koncepta predstavlja dvostruko oporezivanje štednje; pri njenom stjecanju, a kasnije i u okviru dohotka od kapitala, a njih mogu zamijeniti dva rješenja koje nudi potrošni koncept oporezivanja:

- *standardni model,*
- *alternativni model.*

Standardni model odbija štednju od porezne osnovice te se na taj način osnovica definira kao razlika dohotka i štednje dok alternativni model predstavlja porez koji ne uključuje dohodak od kapitala odnosno kamate u širem smislu. Odnosno, alternativni model je porez na dohodak od rada kojim se štednja oporezuje samo pri njezinom stjecanju, ali ne i pri stjecanju prihoda od te štednje, stoga se taj model naziva i plaćanjem poreza unaprijed.

Alternativni model izravnog oporezivanja potrošnje predstavlja porez na dohodak od rada koji ne uključuje dohotke od kapitala (kamatu u širem smislu). Osnovna karakteristika mu je ta da se porez na štednju plaća unaprijed tj. u fazi njenog formiranja. U tome se očituje i razlika alternativnog modela u odnosu na standardni model. Uvođenjem mogućnosti plaćanja poreza unaprijed dugoročno se ostvaruju isti učinci kao i odbijanje štednje i njezino kasnije oporezivanje u trenutku potrošnje. Alternativni model izravnog oporezivanja potrošnje karakterizira jednostavnost i sličnost sa sustavom oporezivanja dohotka, što uvelike olakšava prijelaz sa sustava oporezivanja dohotka na sustav oporezivanja potrošnje. Najpoznatiji zagovornici alternativnog modela su Hall i Rabushka (Hall, Rabushka, 1985. i 1995.) koji su navedeni porez nazvali "flat tax" i predlagali korištenje samo jedne porezne stope i neizravne progresije. Temeljna karakteristika alternativnog modela, a to je neoporezivanje kamate u širem smislu, tj. svih dohodaka od kapitala doslovno je bila provedena samo u RH u razdoblju 1994. – 2001. godine. Poreznu osnovicu činili su samo dohotci od nesamostalnog rada i samostalne djelatnosti. Sukladno tome, porezna osnovica nije obuhvaćala dividende i kapitalne dobitke od vrijednosnih papira čime se izbjegavalo njihovo dvostruko oporezivanje. Za RH možemo reći da je općenito jedina država koja je alternativni model izravnog oporezivanja potrošnje primijenila u potpunosti, što znači da se taj model u RH primjenjivao i kod fizičkih osoba te na poduzetničkoj razini. Najpoznatiji sustav u teoriji (i praksi) koji oporezuje dohotke od kapitala i dohotke od rada, ali na različiti način, je sustav „čistog“ **dualnog poreza na dohodak** koji uspostavlja ravnotežu između punog oporezivanja dohotka od kapitala i izuzeća od poreza odnosno sustava nulte porezne stope. To je izvedivo samo za države koje su politički spremne napustiti S-H-S sustav jedinstvenog oporezivanja (sveobuhvatnog, sintetičkog) realnog ekonomskog dohotka i smanjiti pravo na oporezivanje dohotka od kapitala na izvoru. Svi kapitalni dohotci oporezuju se jednom proporcionalnom stopom bilo na razini poduzeća ili na razini pojedinca (stopa je jednaka minimalnoj stopi poreza na dohodak koja je različita od nule), dok se dohodak od rada oporezuje po progresivnim stopama unutar poreza na dohodak. Dividende su isključene iz osnovice poreza na dohodak od kapitala, dok se kapitalni dobitci oporezuju na razini pojedinca na temelju realizacije, odnosno oporezuju se samo ostvareni (realizirani) kapitalni dobitci. Porezi na dohodak od kapitala prikupljaju se kao porez po odbitku na izvoru i

predstavljaju konačni porez. Dualni porez na dohodak neće zadovoljiti zagovornike S-H-S sustava i one koji inzistiraju na oporezivanju dohotka sveobuhvatno istim stopama. Isto tako, dualni porez na dohodak ne eliminira u potpunosti oporezivanje mobilnog kapitala, što je optimalno prema scenariju „nulte stope“.

OBILJEŽJA POREZA NA KAMATE NA BANKOVNU ŠTEDNJU GRAĐANA U DRŽAVAMA EU

Stanovništvo (kućanstvo) predstavlja jedan od značajnijih ekonomskih entiteta čije djelovanje utječe na razvoj države u cjelosti stoga je od velikog značaja i štednja građana u bankama. Banke primljene depozite od stanovništva, u domaćoj ili stranoj valuti, oročavaju namjenski ili bez namjene kratkoročno (do jedne godine) i dugoročno (više od jedne godine. Rahmanov (2015) je u istraživanju temeljenom na 11 europskih država u razdoblju 1999.-2013. istaknuo velik broj faktora koji mogu utjecati na fluktuaciju u štednji stanovništva:

- promjene u demografskim strukturama jer ukoliko je veći udio starog stanovništva, stopa štednje opada i obrnuto;
- varijacije u stopama rasta dohotka mogu promijeniti očekivanja kućanstava o budućnosti, a rezultat navedenog je da utječe na ponašanje štednje u kućanstvima;
- razina razvijenosti bankovnog sustava može utjecati na stopu štednje, primjerice razvijeniji bankovni sustav stvara povjerenje kod štediša što ih potiče na štednju;
- fluktuacije realnih kamatnih stopa mogu promijeniti ponašanje štednje stanovništva na način da povećanje realne kamatne stope ima pozitivan ili negativan učinak na štednju, ovisno koliko utječe na dohodak;
- čimbenici poput inflacije, tečaja i poreznih stopa također mogu utjecati na dinamiku štednje stanovništva.

Srodno navedenom, Edwards (1995:37) u istraživanju na uzorku 36 država u razdoblju 1970.-1992. također ističe utjecaj različitih demografskih, socijalnih i finansijskih varijabli na štednju građana. S obzirom na prethodno istaknute faktore koji mogu utjecati na fluktuaciju štednje

stanovništva, postavlja se pitanje imaju li: globalna financijska kriza nastala 2008. godine, EU koja objedinjuje države različitog stupnja razvijenosti te različite porezne stope kojima se oporezuju kamate na štednju građana, utjecaja na štednju građana u državama EU. Prema Šubić i Ivanov (2014:439) u razdoblju u kojem se globalno gospodarstvo našlo pred ekonomskom krizom, nacionalna gospodarstva postala su zabrinuta za strategije poticanja gospodarske djelatnosti koje bi posljedično služile formiranju prihoda proračuna. Do pojave krize, oporezivanje kamata na štednju se već dugi niz godina provodio u državama članicama EU, jedino je RH, najmlađa članica, navedeni porez počela primjenjivati od 2015. godine. Iako je oporezivanje kamata na štednju postojalo u državama članicama EU, da bi se uklonili propusti u postojećem zakonodavstvu i na učinkovitiji način spriječila utaja poreza u državama EU, 3.6.2003., Vijeće EU donijelo je Direktivu 2003/48/EC (Direktiva o štednji) o oporezivanju dohotka od štednje, odnosno kamata na štednju, koja je stupila na snagu 1.7.2005. godine.

Svrha Direktive bila je:

- izbjegavanje poremećaja u kretanju kapitala te
- omogućavanje uspješnog oporezivanja dohotka od kamate koji isplatelji osnovani u jednoj državi članici isplaćuju fizičkim osobama koje su rezidenti u drugoj državi članici (Prijedlog Direktive vijeća o stavljanju izvan snage Direktive Vijeća 2003/48/EU).

Također, navedenom Direktivom, olakšava se oporezivanje dohotka od kamate jer se njome zahtjeva automatska razmjena informacija o isplata kamata na štednju nerezidentima što podrazumijeva da se za banke s područja EU propisuje obveza prekograničnog slanja kontrolnih priopćenja o visini isplaćenih kamata strancima na temelju kojih se kamate od štednje oporezuju u državi rezidentnosti prema mjerodavnim poreznim zakonima države (Šimović i Šimović, 2006:223). Navedeno se odnosi na kamate isplaćene fizičkim osobama te osim kamata na depozite (štednju) građana i na kamate od obveznica, zadužnica te kamate i dobiti od investicijskih fondova (Opći porezni zakon, NN 26/15). Direktivi 2003/48/EC prethodili su prijedlozi Europske komisije iz 1989. (Huizinga i Nielsen, 2000:135) te 1993. (Dethier i John, 1998:1) o uvođenju harmoniziranog poreza na kapitalnu dobit koji je uključivao uvođenje konačnog poreza na kamate, država članica EU, s minimalnom poreznom stopom od 15% (revidiranu na 10%). Navedeni prijedlog oporezivanja kamatnih stopa obuhvaćao je

kamate na bankovne depozite te državne i privatne obveznice, no prijedlog Europske komisije tada nije usvojen. Unatoč Direktivi iz 2005. godine o oporezivanju kamata u državama EU, navedeni oblik poreza se različito provodi u državama EU. Prema Švaljek (2006:31) u europskim državama postoje četiri načina oporezivanja kamata na bankovne depozite :

1. *oporezivanje konačnim porezom po odbitku,*
2. *oporezivanju u okviru globalnog oporezivanja dohotka,*
3. *oporezivanje po odbitku, a zatim u okviru godišnjeg oporezivanja dohotka,*
4. *porezno oslobođenje dohotka od kamata.*

Tablica 1 prikazuje način oporezivanja kamata i stope poreza na bankovnu štednju stanovništva u državama članicama EU u 2015. godini. Kao što je prikazano, u najvećem broju država (Francuska, Latvija, Litva, Luksemburg, Njemačka, Poljska, Rumunjska, Španjolska i Švedska) kamate na štednju stanovništva u bankama oporezuju se po odbitku, a zatim u okviru godišnjeg oporezivanja dohotka.

Također velik broj država (Austrija, Belgija, Bugarska, Hrvatska, Mađarska, Portugal i Slovačka) imaju mogućnost da se kamate na štednju oporezuju konačnim porezom po odbitku ili oporezivanjem po odbitku, a zatim u okviru godišnjeg oporezivanja dohotka. Danska i V. Britanija kamate na štednju oporezuju u okviru globalnog oporezivanja dohotka dok je Estonija jedina država koja odobrava porezno oslobođenje za tu vrstu dohotka. Oporezivanje konačnim porezom po odbitku (dohodak od kamata na štednju ne unosi se u godišnju prijavu poreza na dohodak) primjenjuje se u Finskoj, Grčkoj, Irskoj, Italiji i Sloveniji. Nizozemska kamate na štednju oporezuju posebnim proporcionalnim porezom bez oporezivanja po odbitku. Većina starih država članica te nove članice Slovenija i Cipar imaju vrlo visoke stope poreza na kamatu na štednju stanovništva (25% i više). Među novim državama članicama ističe se Bugarska koja ima najnižu stopu poreza (8%) te Poljska i Slovačka koje se, pored Slovenije i Cipra, ističu s najvišom stopom (19%).

Tablica 1: Stope poreza na kamate na bankovnu štednju u državama članicama EU (2015.)

DRŽAVA	METODA OPOREZIVANJA (POREZNI TRETMAN)	STOPA POREZA PO ODBITKU	NAPOMENE
Austrija	konačnim porezom po odbitku / po odbitku, a zatim u okviru godišnjeg oporezivanja dohotka	25%	Porezni obveznik koji je ostvario dohodak od kamata na bankovnu štednju može predati prijavu poreza na dohodak i na taj način iskoristiti mogućnost oporezivanja kamata na bankovnu štednju po stopama poreza na dohodak (ako je stopa poreza na dohodak manja od 25%). Dohodak se oporezuje progresivno po stopama 0%-50%.
Belgija	konačnim porezom po odbitku / po odbitku, a zatim u okviru godišnjeg oporezivanja dohotka	Opća stopa: 25% Snižena stopa: 15% Prirrez: 4%	U slučaju kada porezni obveznik ne odluči da je plaćeni porez na dohodak od kamata na bankovnu štednju konačan porez, može predati prijavu poreza na dohodak i na taj način iskoristiti mogućnost povrata dijela poreza. Dohodak se oporezuje progresivno po stopama 25%-50% (uvećano za lokalne poreze). Snižena stopa od 15% primjenjuje se na štednju koja proizlazi sa redovnih štednih računa i to preko iznosa od 1.880 EUR. Od 2012. godine na sve kamate i dividende u iznosu većem od 20.020 EUR naplaćuje se i prirrez po stopi od 4%. Porezni obveznik može platiti prirrez u trenutku stjecanja dohotka od kamata na štednju uz mogućnost povrata tog iznosa (ili dijela) u prijavi poreza na dohodak ili alternativno može u prijavi poreza na dohodak unijeti sve kamate i dividende koje je primio tijekom godine te platiti prirrez zajedno sa ostalom poreznom obvezom u godišnjoj prijavi.
Bugarska	konačnim porezom po odbitku / po odbitku, a zatim u okviru godišnjeg oporezivanja dohotka	8%	Od 1. 1. 2015. konačnim porezom po odbitku oporezuju se sve kamate proizašle sa svih vrsta bankovnih računa. Porezni obveznici koji su ostvarili bilo koji oblik dohotka koji se oporezuje konačnim porezom po odbitku nisu obvezni predati poreznu prijavu, ali ako žele, mogu kako bi ostvarili povrat više plaćenog poreza. Stopa poreza na dohodak je 10%.

Cipar	Poseban doprinos za obranu (eng. Special Defence Contribution)	30%*	Nema poreza po odbitku na dohodak kamate, honorare isplaćenog pojedinom stanovniku i na ostale dohotke. Doprinos na dohodak od kamata na bankovnu štednju koje ostvaruju rezidenti se zadržava na izvoru. Doprinos na kamate na bankovnu štednju iz stranih izvora određuje se procjenom. Doprinos se obračunava na bruto iznos i nema dozvoljenih odbitaka troškova. Pojedinci kojima godišnji dohodak ne prelazi 12.000 EUR mogu ostvariti povrat od 27%. Dohodak od kamata je izuzet iz poreza na dohodak.
Češka	po odbitku, a zatim u okviru godišnjeg oporezivanja dohotka u okviru globalnog oporezivanja dohotka	15%	Porezni obveznici koji ostvaruju godišnji dohodak veći od 15.000 CZK moraju podnijeti godišnju prijavu.
Danska	u okviru globalnog oporezivanja dohotka	8,08% i 15%	Suma dohotka i pozitivnog neto dohotka od kapitala oporezuju se po stopi od 8,08%. Suma dohotka i pozitivnog neto dohotka od kapitala sa određenim mirovinskim doprinosima koji prelaze 459.200 DKK oporezuju se po stopi od 15%.
Estonija	Porezno oslobođenje dohotka od kamata		Kamate su oslobođene oporezivanja ukoliko su isplaćene od strane neke kreditne institucije koja je rezident EEA država (uključujući Estoniju) ili putem ili na račun stalnih poslovnih jedinica nerezidentnih kreditnih institucija smještenih unutar EEA.
Finska	konačnim porezom po odbitku	30%	Oporezuju se sve kamate koje su primili rezidenti.
Francuska	po odbitku, a zatim u okviru godišnjeg oporezivanja dohotka	Osnovna stopa: 24% Stopa socijalnih poreza: 15,5%	Bruto iznos kamata primljenih od strane rezidentnih (francuskih) institucija oporezuje se porezom po odbitku koji nije konačan. Plaćeni porez po odbitku uračunava se u ukupnu poreznu obvezu, te ako iznos plaćenog poreza po odbitku prelazi ukupnu poreznu obvezu, plaćeni višak se vraća (povrat poreza). Porezni obveznici sa godišnjim oporezivim dohtokom manjim od 25.000 EUR (samci, rastavljeni ili udovci) ili 50.000 EUR (za parove) mogu zatražiti izuzeće od plaćanja poreza po odbitku. Osobe koje primaju godišnji iznos kamata koji ne prelazi 2.000 EUR mogu zatražiti oporezivanje samo po jednoj stopi (eng. flat rate) tj. po stopi 24% (bez progresivnog oporezivanja u okviru poreza na dohodak). Na sve dohotke od kamata plaća se i socijalni porez po stopi 15,5% (naplaćuje ih institucija koja vrši isplatu kamata). Dohodak se

Grčka	konačnim porezom po odbitku	15%	oporezuje progresivno po stopama 0%-45%. Plaćanje poreza po odbitku od 15% je konačan i ne postoji daljnja porezna obveza.
Hrvatska	konačnim porezom po odbitku / oporezivanje po odbitku, a zatim u okviru godišnjeg oporezivanja dohotka	12%	Porezni obveznik koji je ostvario dohodak od kamata na bankovnu štednju može predati prijavu poreza na dohodak i na taj način iskoristiti mogućnost oporezivanja kamata na bankovnu štednju po stopama poreza na dohodak. Dohodak se oporezuje progresivno po stopama 12%-40%. Porez na isplaćene kamate naplaćuje institucija (banka) koje vrše isplatu.
Irska	konačnim porezom po odbitku	41% Deposit interest retention tax (DIRT)	Oporezuju se sve kamate i takav porez je konačan i ne postoji daljnja porezna obveza.
Italija	konačnim porezom po odbitku	26%	Konačni porez po odbitku.
Latvija	po odbitku, a zatim u okviru godišnjeg oporezivanja dohotka	10%	Plaćeni konačni porez po odbitku na primljene kamate odbijaju se od ukupne godišnje porezne obveze pri prijavi poreza na dohodak. Stopa poreza na dohodak je 23%.
Litva	po odbitku, a zatim u okviru godišnjeg oporezivanja dohotka	15%	Oporezuje se bruto iznos kamata. Od 1.1. 2014. od oporezivanja su izuzete kamate ukoliko su isplaćene od strane neke banke ili kreditne institucije koja je rezident EEA država (uključujući Litvu) i dužnički vrijednosni papiri (obveznice) ili vrijednosni papiri izdani od strane vlade ili druge javne vlasti u Litvi ili drugoj EEA državi ali do iznosa od 3.000 EUR. Iznad tog iznosa kamate se oporezuju po stopi 15%. Izuzeće od 3.000 EUR ne primjenjuje na depozite položene ili državne vrijednosne papira stečene prije 31. 12. 2013. Plaćeni porez na dohodak od kamate odbija se od ukupne godišnje porezne obveze (pri godišnjoj prijavi poreza). Stopa poreza na dohodak je 15%.
Luksemburg	po odbitku, a zatim u okviru godišnjeg oporezivanja dohotka	10%	Porez na kamate na štednju koji plaćaju fizičke osobe (za razliku od pravnih osoba, obrtnika i poljoprivrednika) smatra se konačnim porezom, te tako ostvaren dohodak se ne mora prijaviti u prijavi godišnjeg poreza na dohodak. Kamate koje su isplaćene jednom godišnje i ako ne prelaze iznos od 250 EUR ne podliježu porezu po

			odbitku i ne moraju biti prijavljeni u godišnjoj prijavi poreza na dohodak. Svi porezni obveznici moraju predati prijavu poreza na dohodak ukoliko su ostvarili godišnji dohodak veći od 30.000 EUR ili 36.000 EUR (ovisno o poreznoj klasi). Dohodak se oporezuje progresivno po stopama 0%-40%.
Mađarska	konačnim porezom po odbitku /po odbitku, a zatim u okviru godišnjeg oporezivanja dohotka	16%	Fizičke osobe mogu zatražiti porezne vlasti da im obračunaju ukupnu godišnju obvezu poreza i odrede rok dospjeća plaćanja tog poreza. Također, porezni obveznici mogu predati pojednostavljenu poreznu prijavu ukoliko su ostvarili samo dohodak koji je bio oporezovan porezom po odbitku. Stopa poreza na dohodak je 16%. Ukoliko se porez na kamate na bankovnu štednju plaća kao konačni porez po odbitku tada takva vrsta dohotka ne mora biti uključena u godišnju poreznu prijavu. Alternativno, subjekti koji ostvaruju ovu vrstu dohotka mogu izabrati da im se dohodak ne oporezuje u trenutku isplate, ali u tom slučaju takav se dohodak mora prijaviti u godišnjoj poreznoj prijavi te će biti oporezovan porezom na dohodak (progresivno). Dohodak se oporezuje progresivno po stopama 0%-35%.
Nizozemska	bez poreza po odbitku – posebnim proporcionalnim porezom	30% - nema poreza po odbitku već se radi o jedinstvenoj stopi	Primjenjuje se specifično oporezivanje gdje se na gotovo sav dohodak od investicija, uključivo i kamate na bankovnu štednju ne plaća klasični porez na dohodak, već se na neto vrijednost imovine (bankovne štednje u slučaju dohotka od kamate) plaća porez od 1,2%. To je rezultat procijenjenog (a ne stvarnog) prinosa na imovinu od 4% na koji se primjenjuje proporcionalna stopa od 30%.
Njemačka	po odbitku, a zatim u okviru godišnjeg oporezivanja dohotka	25% (26,38% uključujući 5,5% prirer za solidarnost)	Kamate na bankovnu štednju oporezuju se konačnim porezom po odbitku. Ako konačni porez po odbitku prelazi graničnu stopu poreza na dohodak, porezni obveznik može zatražiti procjenu poreza. Plaćeni porez po odbitku odbija se od konačne godišnje porezne obveze, te se eventualni višak plaćenog poreza vraća poreznom obvezniku. Svi porezni obveznici moraju podnijeti

			godišnju prijavu poreza na dohodak. Dohodak se oporezuje progresivno po stopama 0%-45%.
Poljska	po odbitku, a zatim u okviru godišnjeg oporezivanja dohotka	19%	Kamate na bankovnu štednju oporezuju se konačnim porezom po odbitku. Od oporezivanja su izuzete kamate na bankovnu štednju otvorene na bankovnim računima s fiksnim razdobljem prije 1. 12. 2001. Porezni obveznici moraju predati godišnju prijavu poreza na dohodak. Dohodak se oporezuje progresivno po stopama 0%-32%.
Portugal	konačnim porezom po odbitku / po odbitku, a zatim u okviru godišnjeg oporezivanja dohotka	28%	Kamate na bankovnu štednju oporezuju se konačnim porezom po odbitku. Kamate na bankovnu štednju otvorene na bankovnim računima prije 1. 1. 2012. oporezuju se: - 80% kamata u slučajevima kada je dospjeće duže od pet ali kraće od osam godina - 40% kamata u slučajevima kada je dospjeće preko osam godina Porezni obveznik može izabrati da se dohodak od kamata na bankovnu štednju uključi u ukupni godišnji iznos dohotka. U tom slučaju, plaćeni porez po odbitku odbija se od godišnje porezne obveze, a eventualni višak plaćenog poreza se vraća poreznom obvezniku. Dohodak se oporezuje progresivno po stopama 14.50%-48% (uvećan za prireze).
Rumunjska	po odbitku, a zatim u okviru godišnjeg oporezivanja dohotka	16%	Dohodak od kamata na bankovnu štednju oporezuje se konačnim porezom po odbitku. Porezni obveznici su obvezni predati godišnju prijavu poreza na dohodak. Stopa poreza na dohodak je 16%.
Slovačka	konačnim porezom po odbitku /po odbitku, a zatim u okviru godišnjeg oporezivanja dohotka	19%	Dohodak od kamata na bankovnu štednju oporezuje se konačnim porezom po odbitku i ne mora se prijaviti u godišnjoj poreznoj prijavi. Stopa poreza na dohodak je 19%.
Slovenija	konačnim porezom po odbitku	25%	Dohodak od kamata na bankovnu štednju oporezuje se konačnim porezom po odbitku, ali samo na dio koji prelazi 1.000 EUR.
Španjolska	po odbitku, a zatim u okviru godišnjeg oporezivanja dohotka	19.5%	Dohodak od kamata na bankovnu štednju oporezuje se porezom po odbitku. Porezni obveznici obavezni su predati godišnju prijavu poreza na dohodak. Plaćeni porez po odbitku odbija se od konačne godišnje porezne obveze, te se eventualni višak plaćenog poreza

Švedska	po odbitku, a zatim u okviru godišnjeg oporezivanja dohotka	30%		vrata poreznom obvezniku. Dohodak se oporezuje progresivno po stopama 19,50%-46%
V. Britanija	u okviru globalnog oporezivanja dohotka	Raspon (GBP)	Stopa poreza (%)	Dohodak od kamata na bankovnu štednju oporezuje se po progresivnim stopama. Porezni obveznici porez plaćaju po godišnjoj prijavi poreza na dohodak.
		0 -	0	
		5.000	20	
		5.001 -		
		31.785	40	
		31.786		
		-		
		150.000		
		150.000	45	
		-		

Izvor: izradile autorice prema European Tax Handbook 2015, (ur. Marnix Schellekens), IBFD, Amsterdam

Prema Larionova et al. (2014:421) stopa štednje koja predstavlja jedan od osnovnih indikatora štednje stanovništva u ekonomiji, može se računati kao:

- bruto štednja na temelju ukupnog bruto domaćeg proizvoda te
- prosječna sklonost štednji.

U skladu s navedenim, podaci o štednji stanovništva u obliku godišnjih stopa štednje u bruto domaćem proizvodu dostupni su u statistici Svjetske banke do 2013. godine što je prikazano u tablici 2 (u prilogu). Na temelju podataka iz tablice nije moguće dati zaključak o povezanosti podataka o štednji stanovništva te oporezivanju kamatnih stopa na štednju u navedenim državama EU. Bruto domaći proizvod država, odnosno stupanj njihove razvijenosti je različit, a financijska kriza nastala 2008. godine rezultirala je opadanjem BDP-a u svim članicama EU u 2009. godini, no unatoč tome, nije u svim državama nužno dolazilo do smanjenja udjela štednje u BDP-u. To dovodi do zaključka da je u pojedinim državama, štednja u kriznim razdobljima i rasla, a također je potrebno istaknuti da je kod velikog broja država oporavak vidljiv već u 2010. godini. Promatrajući razdoblje od 1999. pa sve do 2008. godine, vidljivo je da se godišnje stope štednje u BDP-u u najvećem broju država nisu značajno mijenjale. Slijedeći indikator štednje u obliku prosječne godišnje stope štednje stanovništva u državama EU (zasebno kao prosjek Eurozone od prosjeka čitave EU) od 1999. do 2014. godine iz statistike Eurostat-a prikazan je u Tablici 3.

Tablica 3: Prosječna godišnja stopa štednje građana EU od 1999. do 2014.

Godina	Stopa štednje u državama Eurozone	Stopa štednje u državama EU
1999	14.10	11.96
2000	13.40	11.33
2001	14.30	12.30
2002	14.83	12.10
2003	14.75	12.85
2004	14.50	12.18
2005	13.80	11.55
2006	13.38	11.05
2007	13.38	10.95
2008	13.53	11.10

2009	14.78	13.05
2010	13.35	11.83
2011	13.05	11.25
2012	12.90	10.98
2013	13.10	10.93
2014	13.10	10.53

Izvor: Izradile autorice prema podacima Eurostata (2007, 2015)

Iz prethodne tablice je vidljivo da je prosječna godišnja stopa štednje u Eurozoni konstantno viša u promatranom razdoblju od prosječne stope štednje svih država EU. U 2005. godini zabilježen je pad u Eurozoni dok je značajan porast vidljiv u 2009. godini (posljedica povećane štednje uslijed ekonomske krize). Promatrajući sve države EU, moguće je zaključiti da osim zabilježenog nižeg prosjeka godišnjih stopa štednje od država Eurozone, najveći pad je ostvaren 2007. i 2012.-2014. godine.

OPOREZIVANJE KAMATA NA BANKOVNU ŠTEDNJU GRAĐANA U RH

Oporezivanje kamata na štednju u RH uvedeno je 1.1.2015. godine sa stopom od 12% koja je znatno niža u usporedbi s ostalim državama EU (Tablica 1). Kamate koje podliježu navedenom porezu u RH smatraju su primitcima od potraživanja svake vrste, a osobito (Zakon o porezu na dohodak, NN 143/14, čl. 30., st. 3.):

- primici od kamata na kunsku i deviznu štednju (po viđenju, oročenu ili rentnu štednju, uključujući i prinos, nagradu, premiju i svaku drugu naknadu ostvarenu iznad visine uloženi sredstava),
- primici od kamata po vrijednosnim papirima,
- primici od kamata po osnovi danih zajmova,
- primici ostvareni na temelju podjele prihoda investicijskog fonda u obliku kamata, ako se ne oporezuju kao udjeli u dobiti na temelju podjele dobiti ili prihoda investicijskog fonda.

Navedenim porezom, ne oporezuju se slijedeće kamate (Zakon o porezu na dohodak, NN 143/14, čl. 30., st. 15.):

- zatezne kamate,

- naplaćene kamate po sudskim rješenjima i rješenjima tijela lokalne i područne (regionalne) samouprave,
- kamate na pozitivno stanje na žiroračunu, tekućem i deviznom računu koje su ostvarene od banaka, štedionica i drugih financijskih institucija i to najviše u visini koju ti isplatelji plaćaju za pologe po viđenju. Navedeno izuzeće se primjenjuje ako je kamata za pologe po viđenju manja od najmanje kamate za oročenu štednju (iznosi najviše do 0,5% godišnje),
- primici od kamata ostvarenih ulaganjem u obveznice, neovisno o izdavatelju i vrsti obveznica,
- primici po osnovi prinosa na životno osiguranje s obilježjem štednje (isplaćena naknada iznad uplaćenih premija osiguranja) i prinosa po osnovi dobrovoljnog mirovinskog osiguranja.

Prije samog uvođenja ovoga poreza, Ivanov (2014:9-10) je istaknula moguće negativne i pozitivne posljedice oporezivanja kamata na štednju u RH. Problem može nastati zbog ponašanja klijenata u izbjegavanju većeg poreznog nadzora, manje motiviranosti nerezidenata za štednjom u RH kao i interesa pojedinih štediša za smanjenjem poreznog tereta kroz diversifikaciju imovine na domaćem i inozemnim tržištima. Ukoliko veći iznosi štednje malobrojnih štediša predstavljaju značajan dio pasive kreditnih institucija te s obzirom na činjenicu da takva štednja ima privilegiju u potražnji za većim kamatnim stopama na štednju, što može rezultirati rastom vlastitih kamatnih rashoda kreditnih institucija te rastom kamatnih stopa na kredite te izravno opteretiti dužnike. Iako smatra da je „uvedeni porez u RH prije svega proces harmonizacije uvjeta štednje u članicama EU kako bi se spriječilo odljev štednje iz stabilnih sustava s niskim kamatnjacima u države koje nude povoljnije kamatne uvjete te privlačenjem stranog kapitala povećavaju svoje međunarodne pričuve i/ili održavaju stabilnog deviznog tečaja“, Ivanov (2014:10) kao prednosti oporezivanja kamata na štednju navodi:

- učinke na motivaciju potrošnje i investicija umjesto držanja zaliha neaktivne štednje;
- buduće korištenje poreznih prihoda u svrhu subvencioniranja kamata na kredite čime bi se potaknula potražnja na tržištu nekretnina.

U nastavku su prikazani podaci o štednji stanovništva u RH u razdoblju 1999.-2015. godine.

Tablica 4: Ukupna štednja stanovništva u RH od 1999. do rujna 2015. godine (u mil. kn)

Godina (kraj razdoblja)	Ukupni iznos štednje
1999	35.913,3
2000	44.276,8
2001	67.660,0
2002	67.486,6
2003	72.978,6
2004	79.856,8
2005	88.612,9
2006	98.368,1
2007	106.594,6
2008	121.481,7
2009	129.926,3
2010	127.141,8
2011	133.592,4
2012	141.204,4
2013	145.202,1
2014	145.779,8
9/2015	143.149,6

Izvor: Izradile autorice prema podacima HNB-a; Bilten (2000, 2005, 2010, 2015)

Iz prethodne tablice vidljivo je kako ukupna štednja stanovništva u RH raste kroz sve godine promatranog razdoblja, osim u 2002. i 2010. godini. Također je vidljivo kako financijska kriza iz 2008. godine nije negativno već pozitivno utjecala na štednju stanovništva u RH. Za 2015. godinu, kada je uvedeno oporezivanje kamata na štednju, podaci o štednji stanovništva, dostupni su do rujna mjeseca pa se smatra da do konca godine, neće doći do smanjenja ukupne oročene štednje stoga se može pretpostaviti da u prvoj godini uvedeni porez neće imati značajnijeg utjecaja na štednju stanovništva u RH. U nastavku slijedi tablica koja prikazuju iznos kojeg se štediša u RH mora odreći kod isplate kamate na štednju u banci od uvođenja oporezivanja kamate na štednju.

Tablica 5: Prikaz iznosa oporezivanja kamate na štednju u RH

Glavnica	100.000,00 kn
Rok oročenja	1 godina
Kamatna stopa banke	2,95%
Iznos kamate	2.950,00 kn
Porez, 12%	354,00 kn
Prirez, 18%	63,72 kn
Iznos poreza + prireza	417,72 kn
Iznos kamate za isplatu	2.532,28 kn

Izvor: Izračun autorica

Prethodna tablica prikazuje slučaj gdje štediša koji u RH oroči iznos od 100.000,00 kn na jednu godinu uz kamatnu stopu banke u iznosu 2,95% bi prije oporezivanja kamate na štednju nakon godinu dobio kamatu od banke u iznosu 2.950,00 kn. Međutim uvođenjem oporezivanja kamate na štednju od 1.1.2015. godine, navedeni štediša zbog uvedenog poreza od 12% i prireza od 18% ukoliko je stanovnik grada Zagreba primiti će kamatu od banke umanjenu za 417,72 kn, odnosno isplaćena kamata od banke iznosi će 2.532,28 kn.

ZAKLJUČAK

Oporezivanje kamata na štednju stanovništva oblik je poreza na dohodak koji je u državama EU nastao i prije same Direktive 2003/48/EC, čija je svrha bila izbjegavanje poremećaja u kretanju kapitala te omogućavanje uspješnog oporezivanja dohotka od kamate koji isplattelji osnovani u jednoj državi članici isplaćuju fizičkim osobama koje su rezidenti u drugoj državi članici. Navedeni oblik oporezivanja se provodi na vrlo različit način s obzirom na oblike oporezivanja te visinu stope poreza. U ovome radu korištena su dva indikatora štednje: bruto štednja na temelju ukupnog bruto domaćeg proizvoda te prosječna sklonost štednji.

Podaci o štednji stanovništva na temelju ukupnog bruto domaćeg proizvoda u EU u razdoblju 1999.-2013. pokazuju kako unatoč financijskoj krizi iz

2008. godine i padu bruto domaćeg proizvoda u svim državama u 2009. godini, nije dolazilo do smanjenja štednje u bruto domaćem proizvodu što dovodi do zaključka da je štednja u kriznim razdobljima rasla. Podaci o prosječnoj stopi štednje stanovništva u Eurozoni i svim članicama EU pokazuju da je stopa štednje u državama Eurozone konstantno više od štednje svih država EU u razdoblju 1999.-2014. Na temelju prikazanih indikatora štednje stanovništva u državama EU te oporezivanja kamata na štednju, može se zaključiti da navedeni porez nije utjecao na štednju u navedenim državama.

Oporezivanje kamata na štednju u RH uvedeno je 1.1.2015. godine kao konačni porez po odbitku uz mogućnost oporezivanje po odbitku, a zatim u okviru godišnjeg oporezivanja dohotka, u iznosu od 12%. Dostupni podaci o oročenoj štednji stanovništva u RH od 1999. do rujna 2015. godine pokazuju da financijska kriza iz 2008. godine nije negativno već pozitivno utjecala na štednju stanovništva.

LITERATURA

1. Blažić, H. (2006). Usporedni porezni sustavi – oporezivanje dohotka i dobiti. Ekonomski fakultet Sveučilišta u Rijeci. Rijeka.
2. Bull, N. (1993). When all the optimal dynamic taxes are zero. Federal Reserve Board Working Paper 137.
3. Chamley, C. (1986). Optimal Taxation of Capital Income in General Equilibrium with Infinite Lives. *Econometrica*. 54. 607–622.
4. Dethier, J.J., John, C. (1998). Taxing Capital Income in Hungary and the European Union. The World Bank Policy Research Working Paper. No. 1903. 1-40.
5. Devereux, M.B., Love, D.R. (1994). The effects of factor income taxation in a two-sector model of endogenous growth. *Canadian Journal of Economics*. XXVII. 509–536.
6. Devereux, M.B., Love, D.R. (1995). The dynamic effects of government spending policies in a two-sector endogenous growth model. *Journal of Money Credit and Banking*. 27. 232–556.
7. Diamond, P.A. (1973). Taxation and public production in a growth setting. U Mirrlees, J. A., Stern, N.H. (ur.). *Models of Economic Growth*. McMillan. London. 215–235.
8. Direktiva Vijeća 2003/48/EZ o oporezivanju dohotka od štednje.

9. Edwards, S. (1995). Why Are Saving Rates So Different Across Countries?: An International Comparative Analysis. National Bureau of Economic Research. Working paper. No. 5097. 1 – 46.
10. European Tax Handbook (2015). (ur. Marnix Schellekens). IBFD. Amsterdam.
11. Eurostat (2007). Euro-indicators news release.
12. Eurostat (2015). Euro-indicators news release.
13. Hall, R. E., Rabushka, A. (1985). The Flat Tax. Stanford. Hoover Press Publication.
14. Hrvatska narodna banka. Bilten (2000). br. 55. str. 12-13, Bilten (2005). br. 110. str. 61, Bilten (2010). br. 165. str. 45, Bilten (2015). br. 219. str. 39.
15. Huizinga, H., Nielsen, S.B. (2000). The taxation of interest in Europe: a minimum withholding tax? U S. Cnossen (ur.). Taxing Capital in the European Union. Oxford University Press. Oxford. 135-160.
16. Jones, L.E., Manuelli, R.E., Rossi, P.E. (1993). Optimal Taxation in Models of Endogenous Growth. Journal of Political Economy. 101. 485-517.
17. Jones, L.E., Manuelli, R.E., Rossi, P.E. (1997). On the optimal taxation of capital income. Journal of Economic Theory. 73. 93-117.
18. Judd, K. (1985). Redistributive taxation in a perfect foresight model. Journal of Public Economics. 28. 59-83.
19. King, R., Rebelo, S. (1990). Public policy and economic growth: Developing neoclassical implications. Journal of Political Economy. 98(1). 126-151.
20. Larionova, N., Varlamova, J., Singatullina, G. (2014). Emerging Markets Queries in Finance and Business The Trends on Household Economic Behavior in Emerging Countries of Europe. Procedia Economics and Finance. 15. 421 – 429.
21. Milesi-Ferretti, G.M., Roubini, N. (1996). On the taxation of human and physical capital in models of endogenous growth. CEPR Discussion Paper No. 1477.
22. Musgrave, R.A. (1990). On Choosing the "Correct" Tax Base - A Historical Perspective. U Rose (ur.): Heidelberg Congress on Taxing Consumption 1989. Springer. Heidelberg. 29-42.
23. Musgrave, R., Musgrave, P. (1993). Javne financije u teoriji i praksi. Institut za Javne financije. Zagreb.
24. Opći porezni zakon. Narodne novine 26/2015.
25. Prijedlog Direktive vijeća o stavljanju izvan snage Direktive Vijeća 2003/48/EU.
26. Rahmanov, R. (2015). Banking Sector Development and Household Saving in Emerging Eastern Europe. William Davidson Institute. Working Paper No. 1089. 1 – 15.

27. Rose, M. (ur.) (1990). Heidelberg Congress on Taxing Consumption. Proceedings of the International Congress on Taxing Consumption. Held at Heidelberg. June 28-30, 1989. Springer-Verlag, Berlin.
28. Stokey, N.L., Rebelo, S. (1995). Growth effects of flat-rate taxes. *Journal of Political Economy*. 103. 519–550.
29. Svjetska banka. World Development Indicators.
30. Šimović, J., Šimović, H. (2006). Fiskalni sustav i fiskalna politika Europske unije. Pravni fakultet Sveučilišta u Zagrebu. Zagreb.
31. Šubić, R. i Ivanov, M. (2014). Introduction to Taxation of Interest on Term Deposits in Croatia. Global Business Conference, Proceedings: Questioning the Widely-held Dogmas. (ur. 39. Hair, J., Krupka, Z. i Vlašić, G.). 438 – 450.
32. Švaljek, S. (2006). Oporezivanje dohodaka od kapitala: Europska unija i zemlje u tranziciji. *Privredna kretanja i ekonomska politika*. 15(104). 28-51.
33. Tipke, K. (1981). *Steuergerechtigkeit in Theorie und Praxis: Vom politischen Schlagwort zum Rechtsbegriff und zur praktischen Anwendung*. O. Schmidt. Köln.
34. Zakon o porezu na dohodak. Narodne novine 143/14.

PRILOG

Tablica 2: Godišnje stope štednje u BDP-u u državama EU u razdoblju od 1999. do 2013. g

	1999	2000	2001	2002	2003	2004	2005	2006	2007	2008	2009	2010	2011	2012	2013
Austrija	25	25	25	26	26	26	26	27	28	29	25	26	27	27	26
Belgija	n.a.	n.a.	n.a.	26	26	27	27	27	28	27	22	25	24	24	21
Bugarska	15	13	15	18	17	17	17	15	10	15	20	21	23	21	22
Cipar	19	17	17	19	19	17	17	17	13	14	11	13	16	11	11
Češka	28	28	28	27	25	26	27	26	28	26	23	22	23	24	24
Danska	25	25	26	25	25	26	27	28	27	27	23	24	25	25	26
Estonija	n.a.	n.a.	23	22	23	23	25	24	24	22	24	24	31	27	27
Finska	30	32	32	31	28	29	28	28	30	28	24	23	22	21	20
Francuska	25	24	24	23	22	23	22	23	24	23	20	20	21	20	20
Grčka	17	18	18	17	18	17	14	14	12	10	6	6	7	11	11
Hrvatska	17	16	19	21	20	21	23	23	24	23	23	20	20	20	19
Irska	27	26	26	25	25	27	28	28	27	23	19	17	17	17	18
Italija	21	21	21	21	21	20	21	20	21	21	19	18	17	18	18
Latvija	n.a.	12	18	19	20	21	21	23	17	18	21	29	23	22	24
Litva	n.a.	n.a.	n.a.	n.a.	n.a.	n.a.	15	18	16	17	14	18	19	18	19
Luksemburg	19	20	20	21	26	23	25	32	20	29	26	11	15	16	14
Mađarska	23	20	21	21	19	17	18	17	18	17	18	19	21	21	21
Malta	13	15	16	16	18	15	11	11	11	14	15	10	16	12	n.a.
Nizozemska	27	29	30	27	26	27	28	27	30	29	27	26	28	27	28
Njemačka	23	22	22	22	22	21	24	23	26	28	27	24	25	27	26
Poljska	22	21	20	19	17	18	15	18	19	20	18	17	16	18	18
Portugal	22	21	19	19	18	17	16	14	13	14	11	11	11	14	15
Rumunjska	10	12	16	17	19	16	15	15	16	18	20	21	21	22	22
Slovačka	26	25	25	n.a.	24	20	21	23	22	24	23	18	20	22	22
Slovenija	26	25	26	26	26	25	26	27	29	29	28	23	23	23	23
Španjolska	23	23	23	23	24	25	24	23	23	22	21	21	20	19	20
Švedska	26	26	28	28	27	29	28	29	32	34	34	28	30	30	29
V. Britanija	19	17	18	17	17	17	18	17	16	16	14	12	14	15	13

Izvor: podaci Svjetske banke (World Development Indicators)